

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОРІВНЯЛЬНО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ
РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

**Колективна монографія за загальною редакцією
О. А. Заболотної**

Умань – 2017

УДК 37(477):001.8

I – 66

Рекомендовано до друку Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 5 від 26 грудня 2017р.)

Рецензенти:

Сбруєва А. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;

Огієнко О. І. – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу зарубіжної педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

Загоруйко Л. О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Колектив авторів:

Заболотна О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Веремюк Л. Л. – кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Іванчук Г. П. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Свиридюк О. В. – ст. викладач кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Шумаєва С. П. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Щербань І. Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

I-66 Інноваційний потенціал порівняльно-педагогічних досліджень для розвитку середньої освіти в Україні : монографія / [Заболотна О.А., Веремюк Л.Л., Іванчук Г.П., Свиридюк О.В., Шумаєва С.П., Щербань І.Ю.] ; Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань : Візаві, 2017. – 280 с.

У монографії здійснено теоретико-методологічне обґрунтування деяких аспектів порівняльно-педагогічних досліджень для розвитку середньої освіти в Україні. Зокрема проаналізовано дослідження еволюції середніх навчальних закладів зарубіжжя, зміст діяльності яких був маловідомий або зовсім не висвітлювався, окреслено можливості використання елементів позитивного зарубіжного досвіду в реформуванні вітчизняної системи середньої освіти для педагогічних працівників системи загальної середньої освіти.

УДК 37(477):001.8

I – 66

*Recommended to publishing by Academic Council of
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University
(report № 5 from 26. 12. 2017)*

Reviewers:

Sbruieva A. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Pedagogical Chair of A.S. Makarenko Sumy State Pedagogical University;

Ogienko O. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Scientist of the Department of Foreign Pedagogical Education and Adult Education of the Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Zagoruiko L. O. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Foreign Languages Chair of PavloTychynaUman State Pedagogical University.

Composite authors:

Zabolotna O. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Foreign Languages Chair of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University;

Shcherban I.Y. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Foreign Languages Chair of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University;

Ivanchuk G.P. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Foreign Languages Chair of PavloTychynaUman State Pedagogical University;

Svyrydyuk O.V.– Senior teacher of Foreign Languages Chair of PavloTychynaUman State Pedagogical University;

Veremyuk L.L.– Candidate of Pedagogical Sciences, Senior teacher of Foreign Languages Chair of PavloTychynaUman State Pedagogical University;

Shumayeva S.P. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Foreign Languages Chair of PavloTychynaUman State Pedagogical University.

I-66 Інноваційний потенціал порівняльно-педагогічних досліджень для розвитку середньої освіти в Україні : колективна монографія / Л. Л. Веремюк, О. А. Заболотна, Г. П.Іванчук та ін.; за заг. ред. О. А. Заболотної. – Умань: Візаві, 2017. – 280 с.

Theoretical and methodological aspects of some comparative-pedagogical researches are reviewed and explained in the monograph for the development of secondary education in Ukraine. In particular, researches of the development of the middle educational establishments of foreign countries are analyzed as the peculiarities of their activity were little known or unknown at all. The possibilities of using elements of positive foreign experience in the reform of the domestic system of secondary education are also outlined for general secondary education teachers.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОРІВНЯЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

ЗМІСТ

Передмова	6
Заболотна О.А. Можливості впровадження європейського досвіду альтернативної освіти і новий закон України «Про освіту»	8
Веремюк Л.Л. Вплив ідей «школи дії» на педагогічну теорію і практику європейських країн та України	50
Іванчук А.П. Філософія для дітей: американський досвід філософії для дітей України	89
Свиридюк О.В. Виховання в полікультурних країнах: досвід Канади	129
Шумаєва С.П. Практичний досвід застосування мас-медійних навчальних технологій у закладах середньої освіти США	166
Щербань І.Ю. Організаційно-педагогічні засади реформування сільської школи України: досвід США	232

ПЕРЕДМОВА

У часи відродження і становлення України як суверенної держави проголошено курс на реформування освітньої галузі. Освіта відіграє особливу роль у постіндустріальному інформаційному суспільстві, в якому велике значення мають інноваційні здібності, вміння нестандартно мислити, здатність до оригінального розв'язання проблем, багато з яких є принципово новими для людства. З-поміж іншого визначено актуальні завдання розбудови системи національної освіти і виховання, збереження та нарощування інтелекту нації, адже інтелектуальний потенціал суспільства – це його майбутнє. У державних документах стратегічними завданнями освітньої політики України визначено розширення міжнародного співробітництва, вивчення і використання кращого зарубіжного досвіду в галузі освіти, підвищення конкурентоспроможності української освіти на ринку світових освітніх послуг, розширення участі її суб'єктів у проектах міжнародних освітніх організацій і співтовариств тощо.

Досягнути успіху в цій нелегкій справі допоможе знання інтелектуальної спадщини, зокрема, плідного доробку світової педагогічної думки. У цьому контексті особливого значення набуває дослідження можливостей впровадження європейського досвіду альтернативної освіти, вплив ідей «школи дії» на педагогічну теорію і практику європейських країн та України, американський досвід філософії для дітей України, виховання в полікультурних країнах: досвід Канади, практичний досвід застосування мас-медійних навчальних технологій у закладах середньої освіти США, організаційно-педагогічні засади реформування сільської школи України: досвід США.

Важливо, що всі матеріали мають чітку спрямованість на розвиток середньої освіти в Україні. Вони пройшли експериментальну апробацію та можуть слугувати орієнтиром інноваційного забезпечення професійної підготовки учителів середньої освіти.

У монографії «Інноваційний потенціал порівняльно-педагогічних досліджень для розвитку середньої освіти в Україні» здійснено науково-теоретичне обґрунтування вищезазначених аспектів порівняльно-педагогічних досліджень для розвитку середньої освіти в Україні. Привертає увагу аналіз досліджень еволюції середніх навчальних закладів зарубіжжя, зміст діяльності яких був маловідомий або зовсім не висвітлювався, і дослідження можливостей використання елементів позитивного зарубіжного досвіду в реформуванні вітчизняної системи середньої освіти.

Над монографією працювали: загальна редакція та розділ перший – О.А. Заболотна; розділ другий – Л.Л. Веремюк; розділ третій – Г.П. Іванчук; розділ четвертий – О.В. Свиридюк; розділ п'ятий – С.П. Шумаєва; розділ шостий – І.Ю. Щербань.

Науково-дослідна лабораторія педагогічної компаративістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, в контексті діяльності якої підготовлена дана колективна монографія, має надію, що представлені матеріали досліджень членів лабораторії стануть корисними науковцям, викладачам вищих навчальних закладів освіти, педагогічним працівникам системи загальної середньої освіти.